

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev 1289/2022-3

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Šarića predsjednika vijeća, mr. sc. Igora Periša člana vijeća i suca izvjestitelja, Ivana Vučemila člana vijeća, Željka Pajalića člana vijeća i Ljiljane Hrastinski Jurčec članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M. P. iz V., Republika Srbija, OIB ... , s boravištem u Z., kojeg zastupaju punomoćnici E. K., A. H. i Ž. P., odvjetnice u Z., protiv tuženice S. K. iz Z., OIB ... , koju zastupaju punomoćnici J. B., M. M. i V. D. L., odvjetnici u Z., radi izmjene odluke o roditeljskoj skrbi i uzdržavanju, odlučujući o tužiteljevoj reviziji protiv presude Županijskog suda u Splitu poslovni broj GŽ Ob-33/2020-95 od 5. srpnja 2021., kojom je preinačena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P Ob-850/2018-243 od 28. studenoga 2019., u sjednici održanoj 26. srpnja 2023.,

r i j e š i o j e:

I. Revizija se uvažava, ukida se presuda Županijskog suda u Splitu poslovni broj GŽ Ob-33/2020-95 od 5. srpnja 2021. i predmet vraća tome sudu na ponovno suđenje.

II. O troškovima postupka u povodu revizije odlučit će se u konačnoj odluci.

Obrazloženje

1. Presudom Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P Ob-850/2018-243 od 28. studenoga 2019. odlučeno je:

„I Mijenja se rješenje ovog suda poslovni broj P2-1425/13 od 26. ožujka 2014. godine koje je djelomično preinačeno rješenjem Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj GŽ2-256/14 od 08. srpnja 2014. godine u točki 1. i 2. na način da iste sada glase:

„1. Zajedničko dijete stranaka mlt. A. P., rođen ... godine u S., živjet će s ocem M. P., OIB:“

2. Susreti i druženja mlt. A. P. s majkom S. K. održavat će se prema dogovoru roditelja, a ukoliko dogovor izostane kako slijedi:

- svaki utorak i četvrtak od 15.00 sati na način da će majka dolaziti po dijete u školu ili na adresu stanovanja oca i djeteta ako dijete tog dana nije išlo u školu, te ga isti dan u 20.00 sati vraćati na adresu stanovanja oca i djeteta,
- svaki drugi vikend u mjesecu od subote u 10.00 sati do nedjelje u 20.00 sati na način da će otac dovesti dijete na adresu stanovanja majke te doći po dijete na istu adresu, time da će prvi vikend koji slijedi nakon donošenja ove presude tj. 30.11.2019. - 01.12.2019. godine mlt. A. provesti s majkom, drugi vikend nakon donošenja ove presude tj. 07.12.2019. – 08.12.2019. godine s ocem i dalje naizmjenice,
- tijekom zimskih školskih praznika školske godine 2019/2020 susreti i druženja mlt. A. s majkom odvijat će se od nedjelje 22.12.2019. godine u 10.00 sati do petka 03.01.2020. godine u 10.00 sati, na način da će majka preuzeti dijete na adresi stanovanja oca i djeteta i vratiti ga na istu adresu,
- tijekom budućih zimskih praznika susreti i druženja mlt. A. s majkom odvijat će se tijekom prve polovice zimskih praznika (koja uključuje katoličke božićne blagdane) počevši od prvog dana nakon završetka nastave na način da će majka preuzeti dijete na adresi stanovanja oca i djeteta i vratiti ga u 10.00 sati posljednjeg dana prve polovice školskih praznika na istu adresu,
- prvu polovicu proljetnih školskih praznika (koja uključuje uskršnje katoličke blagdane) počevši od prvog dana nakon završetka nastave na način da će majka preuzeti dijete u 10.00 sati na adresi stanovanja oca i djeteta, te ga u 10.00 sati posljednjeg dana prve polovice praznika vratiti na istu adresu,
- polovicu ljetnih školskih praznika na slijedeći način:
 - lipanj: od prvog dana nakon završetka nastave na način da će majka preuzeti dijete u 10.00 sati na adresi stanovanja oca i djeteta, te ga u 10.00 sati posljednjeg dana prve polovice dijela praznika u lipnju vratiti na istu adresu,
 - srpanj: od 01.07. na način da će majka preuzeti dijete u 10.00 sati na adresi stanovanja oca i djeteta do 16.07. kada će majka vratiti dijete na istu adresu do 20.00 sati,
 - kolovoz: od 01.08. na način da će majka preuzeti dijete u 10.00 sati na adresi stanovanja oca i djeteta do 16.08. kada će majka vratiti dijete na istu adresu do 20.00 sati,
 - rujan: od 01.09. na način da će majka preuzeti dijete u 10.00 sati na adresi stanovanja oca i djeteta i vratiti ga u 10.00 sati posljednjeg dana prve polovice dijela praznika u rujnu na istu adresu, svaki drugi državni praznik i vjerski blagdan koji su neradni dani u RH, osim onih koji su obuhvaćeni školskim praznicima, na način da će majka dolaziti po dijete u 10.00 sati na adresu stanovanja oca i djeteta i vraćati ga u 20.00 sati na istu adresu.

II. Mijenja se presuda ovog suda poslovni broj P2-1425/13 od 26. ožujka 2014. godine u točki 2. izreke tako da ista sada glasi:

„Nalaže se S. K., OIB: ... , da za uzdržavanje mlt. A. P. plaća mjesečno 1.248,00 kn, i to svakog 15-tog u mjesecu za tekući mjesec, počev od 28. studenog 2019. godine pa nadalje dok za to budu postojali zakonski uvjeti, time da je u slučaju kašnjenja u plaćanju dužna platiti i zakonsku zateznu kamatu koja teče od dana dospijeca svakog pojedinog mjesečnog obroka do isplate, a obračunava se po prosječnoj kamatnoj stopi na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine

dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunatoj za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu uvećanoj za tri postotna poena, koju kamatnu stopu utvrđuje Hrvatska narodna banka, sve na tekući račun oca i zakonskog zastupnika mlt. djeteta M. P., OIB:“

III. Žalba niti tijekom roka za žalbu protiv točke II ove presude temeljem čl. 305d Obiteljskog zakona (NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 5/11) ne odgađa provedbu ovrhe iste.

IV. Nalaže se tuženoj da tužitelju nadoknadi prouzročeni parnični trošak ovog postupka u iznosu od 2.900,00 kn u roku od 15 dana.“

2. Pobijanom drugostupanjskom presudom odlučeno je:

„Preinačuje se presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj Pob-850/18 od 28. studenog 2019. tako da se sudi:

I. Otac – tužitelj M. P., OIB: ... i majka – tužena S. K., OIB: ... , kao roditelji mldb. A. P., OIB: ... , rođenog ... u S., dužni su roditeljsku skrb obavljati sporazumno, zajednički i ravnopravno.

II. Mijenja se odluka o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, kojom je odlučeno pod točkom I. izreke rješenja Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P2-1425/13 od 26. ožujka 2014., na način:

- da će mldb. A. P., OIB: ... , rođen ... u S. živjeti naizmjenično četrnaest (14) dana s ocem – tužiteljem M. P., OIB: ... , na adresi njegovog privremenog boravka u Z., (odnosno ...) i to od nedjelje u 20,00 sati, te sljedećih 14 dana zaključno do nedjelje u 20,00 sati; zatim četrnaest (14) dana s majkom – tuženom S. K., OIB: ... , na adresi njenog prebivališta u Z., počev od nedjelje u 20,00 sati, te sljedećih 14 dana zaključno s nedjeljom u 20,00 sati i tako naizmjenično, s time da je otac dužan doći po dijete na adresu stanovanja majke – tužene, a majka ga vratiti na adresu trenutnog stanovanja oca – tužitelja, sve ovisno o tome kod kojeg se od roditelja trenutno nalazi mldb. dijete, obzirom na egzistentnost ranije pravomoćne odluke o tome s kojim će roditeljem mldb. dijete živjeti – privremene mjere Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj Pob-850/2018 od 28. studenog 2019.

- roditelji mldb. A. dok dijete živi s njima dužni su omogućiti nesmetanu komunikaciju mldb. djeteta s drugim roditeljem svakodnevno počev od 18,00 sati pa do 21,00 sati putem telefona, mobitela (sms, whatsapp, viber) i drugih sredstava komunikacije, a također su roditelji dužni međusobno komunicirati na isti način, radi dogovora o potrebama, obvezama i sl. mldb. A..

III. Mijenja se odluka o načinu održavanja susreta i druženja mldb. A. P. kojom je odlučeno točkom II. stavak 1. točka 4. izreke rješenja Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P2-1425/13 od 26. ožujka 2014.:

- na način da će se susreti i druženja s ocem- tužiteljem, odnosno majkom – tuženom, odvijati prema međusobnom dogovoru stranaka, a ukoliko dogovor izostane, kako slijedi:

- tijekom svih školskih praznika susreti i druženja mldb. djeteta odvijat će se sa svakim od roditelja u jednakom trajanju, sukladno redovitom tijeku održavanja

osobnih odnosa, osim božićnih i uskršnjih katoličkih blagdana, koje će provesti s majkom – tuženom, te božićnih i uskršnjih pravoslavnih blagdana, koje će provesti s ocem – tužiteljem, s time da će majka, odnosno otac preuzeti mldb. dijete na adresu stanovanja oca, odnosno majke, te ga vratiti u onom roditelju kod kojeg bi mldb. A. po redovitom tijeku održavanja osobnih odnosa, imao živjeti.

IV. Mijenja se odluka sadržana u rješenju Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P2-1425/13 od 26. ožujka 2014. u točki II. izreke na način da će sve potrebne troškove vezane za uzdržavanje mldb. A. P. snositi tužitelj u razdoblju u kojem dijete kod njega boravi, odnosno tužena snosi sve potrebne troškove vezane za uzdržavanje mldb. A. u razdoblju kada dijete boravi kod nje.

V. Svaka stranka snosi svoje troškove.“

3. Protiv drugostupanjske presude tužitelj je podnio reviziju iz čl. 382. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, dalje: ZPP), dopuštenu mu rješenjem ovoga suda poslovni broj Revd 1339/2022-2 od 29. lipnja 2022., zbog pravnoga pitanja: „Je li drugostupanjski sud, kada radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja održava raspravu po čl. 373.b ZPP-a radi toga da se izvedu dokazi koji su pravodobno predloženi, a nisu izvedeni, ovlašten na temelju čl. 260. st. 1. ZPP-a svoju odluku o važnim činjenicama utemeljiti na ocjeni pisanog nalaza i mišljenja vještaka koji nisu pristupili ročištu na koje su pozvani te tako nisu mogli biti saslušani te odgovoriti na primjedbe i pitanja suda i stranaka?“. Predložio je ovome sudu da preinači ili ukine drugostupanjsku presudu.

4. U odgovoru na reviziju tuženica je predložila ovome sudu da reviziju odbije kao neosnovanu.

5. Ovaj je sud, na temelju čl. 391. st. 1. ZPP, drugostupanjsku presudu ispitao u cijelosti, kako je tužitelj revizijom i pobija, i samo zbog pitanja zbog kojega je revizija dopuštena, vodeći računa o tome da je st. 3. toga članka propisano da u reviziji stranka treba određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih ju podnosi, uz određeno pozivanje na propise i druge izvore prava.

6. Revizija je osnovana.

7. Predmet spora zahtjev je tužitelja za izmjenu odluke o roditeljskoj skrbi i uzdržavanju zajedničkog maloljetnog djeteta stranaka. Prvostupanjski je sud o tome zahtjevu odlučio presudom onako kako je to citirano u prvome odlomku obrazloženja ovoga rješenja. Drugostupanjski je sud preinačio prvostupanjsku presudu, odlučivši onako kako je to citirano u drugome odlomku obrazloženja ovoga rješenja.

8. U postupku odlučivanja o žalbi tuženice protiv prvostupanjske presude drugostupanjski je sud odlučio primijeniti čl. 373. b. ZPP te je s tim u vezi obrazložio „da je radi pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja potrebno pred ovim drugostupanjskim sudom ponoviti već izvedene dokaze i to: multidisciplinarno psihijatrijsko-psihologijsko vještačenje oba roditelja - tužitelja i tužene te mldb. djeteta A. P., radi utvrđenja roditeljskih kapaciteta oboje roditelja, a sve u svrhu donošenja

odluke s kojim će roditeljem mldb. dijete živjeti te omogućavanje mldb. djetetu stranaka da putem stručne osobe izrazi svoje mišljenje o toj činjenici. Određeno je da će se radi ponovnog izvođenja naprijed navedenih dokaza, isto provesti sukladno odredbi članka 373. b ZPP-a, pred sućem pojedincem prvostupanjskog suda, jer za to postoje važni razlozi, ekonomičnost postupanja, prostorne mogućnosti i sl.“.

9. Nakon što su vještaci dr. sc. I. D. i dr. sc. V. G. izradili pismeni nalaz i mišljenje drugostupanjski je sud taj dokaz ocijenio, ne saslušavši vještake usmeno na raspravi, ocijenio je i druge dokaze izvedene u postupku, tako utvrdio odlučne činjenice i donio pobijanu presudu.

10. Kako je već navedeno, tužitelju je protiv drugostupanjske presude dopuštena revizija zbog pravnoga pitanja: „Je li drugostupanjski sud, kada radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja održava raspravu po čl. 373.b ZPP-a radi toga da se izvedu dokazi koji su pravodobno predloženi, a nisu izvedeni, ovlašten na temelju čl. 260. st. 1. ZPP-a svoju odluku o važnim činjenicama utemeljiti na ocjeni pisanog nalaza i mišljenja vještaka koji nisu pristupili ročištu na koje su pozvani te tako nisu mogli biti saslušani te odgovoriti na primjedbe i pitanja suda i stranaka?“. U obrazloženju rješenja ovoga suda kojim je tužitelju dopušteno podnošenje revizije protiv drugostupanjske presude navedeno je da se radi o pravnome pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni „jer je riječ o pravnom pitanju važnom za rješenje ovog spora o kojem sudska praksa županijskih sudova nije jedinstvena (odluka Županijskog suda u Karlovcu poslovni broj GŽ-476/13 od 20. travnja 2016. i odluka Županijskog suda u Varaždinu poslovni broj GŽ-1376/2019 od 24. listopada 2019.).“ Inače, u ovim je odlukama izneseno shvaćanje da sud onemogućava strankama da raspravljaju pred sudom i tako čini bitnu povredu odredaba parničnoga postupka iz čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP ako vještaka koji je nalaz i mišljenje dao samo pismeno ne sasluša usmeno na raspravi, a na tome dokazu utvrdi odlučne činjenice.

11. U odgovoru na postavljeno pitanje valja poći od odredbi čl. 260. st. 1. do 3. ZPP koje glase:

„Sud će odrediti hoće li vještak iznijeti svoj nalaz i mišljenje samo usmeno na raspravi ili će ih podnijeti i pismeno prije rasprave. Sud će odrediti rok za pismeno podnošenje nalaza i mišljenja koji ne može biti duži od 60 dana.

Vještak mora uvijek obrazložiti svoje mišljenje.

Sud će dostaviti strankama pismeni nalaz i mišljenje najkasnije 15 dana prije ročišta na kojem će se o njima raspravljati.“

12. Propisano je, dakle, da vještak redovito nalaz i mišljenje mora dati usmeno na raspravi, a hoće li ih prije rasprave podnijeti i usmeno, ovisi o tome hoće li tako odlučiti sud. U vezi s primjenom citiranih pravila u više je odluka ovoga suda (npr. Rev 2102/2014-2 os 16. svibnja 2018., Rev 1390/2014-2 od 20. svibnja 2020., Rev 2022/2018-2 od 6. srpnja 2021.) izraženo shvaćanje da sud čini bitnu povredu odredaba parničnoga postupka iz čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP ako odlučne činjenice utvrdi

ocjenom samo pismenoga nalaza i mišljenja vještaka, dakle, ako vještaka nije i usmeno saslušao na raspravi na koju su pozvane i parnične stranke, jer tako onemogućuje stranci da raspravlja pred sudom, ali samo u odnosu na stranku koja je iznijela prigovor na pismeni nalaz i mišljenje vještaka.

13. U odgovoru na reviziju tuženica ukazuje na to da se navedeno pravno shvaćanje ne može primijeniti na situaciju kakva je predmetna, jer je samo ona ta koja je imala primjedbe na pismeni nalaz i mišljenje vještaka, a tužitelj se izjasnio da nema primjedbi. Tuženica je odgovoru na reviziju priložila pravno mišljenje izv. prof. dr. sc. P. P. navevši da je u njemu „njezino mišljenje detaljno obrazloženo sa aspekta neosnovanosti revizije u konkretnom slučaju.“ U tome mišljenju je, između ostaloga, po razmatranju pitanja: „Može li se predmet na koji se odnose dopuštenje revizije smatrati istom pravnom situacijom kao predmeti koji su u Rješenju VSRH navedeni kao različita praksa?“, navedeno da se je „potrebno osvrnuti i na predmete na koje se VSRH u svome rješenju pozvao (Županijski sud u Karlovcu GŽ-476/13 od 20. travnja 2016.; Županijski sud u Varaždinu GŽ-1376/2019 od 24. listopada 2019.)“ te je potom utvrđeno kako se shvaćanja iz tih dviju odluka županijskih sudova ne mogu primijeniti na predmetnu situaciju jer podnositelj revizije, tužitelj, nije imao primjedbi na nalaz i mišljenje vještaka.

14. Prema sadržaju pravnoga pitanja zbog kojega je tužitelju dopušteno podnijeti predmetnu reviziju, u obzir treba uzeti sljedeće okolnosti:

- da je drugostupanjski sud odlučio sam provesti raspravu primjenom čl. 373.b ZPP,
- da je u tome postupku odlučeno izvesti dokaz vještačenjem,
- da su vještaci dostavili pismeni nalaz i mišljenje,
- da je drugostupanjski sud radi odgovora na primjedbe i pitanja suda i stranaka odlučio saslušati vještake te ih je zato pozvao na raspravu,
- da vještaci nisu došli na raspravu i
- da je potom na pismenom nalazu i mišljenju vještaka, bez njihova saslušanja, drugostupanjski sud utemeljio ocjenu važnih činjenica.

15. Nakon što je tužitelj podnio reviziju zbog pravnoga pitanja zbog kojega mu je ona odlukom ovoga suda dopuštena, valja prije svega utvrditi jesu li se postupanjem drugostupanjskoga suda stekle okolnosti sadržane u tome pravnom pitanju.

16. Drugostupanjski je sud u obrazloženju presude, između ostaloga, naveo:

- „ovdje valja posebno navesti da sukladno odredbi članka 260. stavak 1. ZPP-a, sud će odrediti hoće li vještak iznijeti svoj nalaz i mišljenje samo usmeno na raspravi ili će ih podnijeti i pismeno prije rasprave. Sud će odrediti rok za pismeno podnošenje nalaza i mišljenja, koji ne može biti duži od 30 dana. Prema stavku 2. istog članka, vještak mora uvijek obrazložiti svoje mišljenje.“
- „U konkretnoj situaciji navedeni vještaci pismeno su dali svoj nalaz i mišljenje te su uredno pozvani na raspravu, koja je pred ovim sudskim vijećem bila zakazana za dan 5. srpnja 2021. radi obrazloženja svojeg pisanog nalaza i mišljenja te se vještak psiholog dr. sc. I. D. pismeno očitovala na primjedbe tužene, ostajući pri navodima pisanog vještva. Međutim, vještak prim. dr. sc. V. G., spec. psihijatar nije se pismeno očitovao na primjedbe tužene, niti je pristupio na raspravu, iako uredno pozvan. Isti je

naime, putem mail-a neposredno pred raspravu izvijestio sud da "zbog nedostatka kognitivnih i intelektualnih sposobnosti, vezanih upravo za konkretan predmet, nije u mogućnosti pristupiti na raspravu. Osim toga, važno je navesti da činjenica što navedeni vještaci nisu saslušani na raspravi nije relevantna kraj nesporno utvrđenih činjenica – kompetencije obaju roditelja, kao i mišljenja djeteta koje je izraženo putem posebne skrbnice M. S. Slijedom iznesenog, uvažavajući nespornu činjenicu dugotrajnosti ovog postupka, kao i činjenicu da su vještaci uredno pozvani na raspravu, da je vještakinja dr. sc. I. D. ispričala svoj nedolazak zbog nemogućnosti pristupa uslijed zdravstvenih razloga, što je i argumentirala relevantnom medicinskom dokumentacijom, ali je ista dala svoj odgovor na izjavljene prigovore te s obzirom na sadržaj podneska prim. dr. sc. V. G., ovaj sud je navedeno vještvo cijenio, kako je to gore navedeno, ne pozivajući vještake ponovno na raspravu. Pri tome valja navesti da je prigovore na vještvo iznijela samo tuženica, a u okolnostima kada je odluka donesena na temelju (i kada bi ista bila ista, neovisno o psihologijsko-psihijatrijskom vještačenju) rezultata raspravljanja, kod nesporne činjenice postojanja roditeljskih kapaciteta oba roditelja, ovaj sud usmeno izjašnjenje vještaka nije ocijenio nužnim, s aspekta primarne zaštite dobrobiti i interesa mladb. djeteta. Iz sadržaja podneska vještaka prim. dr. sc. V. G. dade se zaključiti da isti trajno nije u mogućnosti dati svoj nalaz i mišljenje, u odnosu na konkretan predmet, jer nije tražio eventualnu odgodu, niti dostavio odgovarajuću ispričnicu ili potvrdu nadležnog liječnika o razlozima nemogućnosti pristupa na raspravu.“

- „U odnosu na prigovor tužene glede nedostatnosti kvalifikacije vještaka dr. sc. I. D., dipl. psihologa i prim. dr. sc. V. G. spec. psihijatra za davanje nalaza i mišljenja u ovom predmetu odgovoriti je da je sud ovlašten angažirati bilo kojeg vještaka sa liste stalnih sudskih vještaka za određeno područje.

Uvidom u spis predmeta odnosno očitovanje vještakinje dr. sc. I. D., dipl. psiholog, utvrđuje se da je prim. dr. sc. V. G., sub. specijalist biologijske psihijatrije, a dr. sc. I. D., diplomirani psiholog i profesorica psihologije, klinički psiholog, znanstvenica sa završenim doktorskim studijem iz područja bio medicine te ujedno licencirani integrativni psihoterapeut sa europskom licencom za rad, pa su njihove kompetencije više nego dostatne za vještačenje ovakvog predmeta. Što se tiče dokaza koje je tužena naknadno dostavila – opservacija I. P. T. od 6.5.2021. te mišljenje psih. doc. dr. sc. T. F. od 29.6.2021., odgovoriti je da se doista radi o stručnim i kompetentnim osobama – sudskim vještacima. Međutim, njihova mišljenja ovaj sud ipak nije prihvatio, jer se radi o mišljenjima koja nisu temeljena na cjelokupnom uvidu u ovaj vrlo složeni postupak, već su sačinjeni po nalogu jedne strane u postupku.“

17. Iz predmetnoga spisa doista proizlazi da se primivši pismeni nalaz i mišljenje vještaka tužitelj izričito izjasnio da na njega nema primjedbi, očito zato jer su mu nalaz i mišljenje išli u prilog, a tuženica da je imala primjedbe na taj nalaz i mišljenje.

18. Međutim, važnim se ukazuje sljedeće:

- tužitelj je prisustvovao ročištu za glavnu raspravu održanome pred drugostupanjskim sudom 5. srpnja 2021., o čemu je sastavljen zapisnik,
- prema sadržaju toga zapisnika, sud je ustvrdio da je vještake dr. sc. I. D., klinički psiholog i dr. sc. V. G., spec. psihijatar, pozvao na ročište,
- vještaci na ročište nisu došli, a svoj su nedolazak, kako je to navedeno i u zapisniku i u obrazloženju pobijane presude, ispričali, i to dr. sc. I. D. nemogućnošću

uzrokovanom zdravstvenim razlozima, a dr. sc. V. G. tvrdnjom „da zbog trenutnog zdravstvenog stanja a koje je vezano za ovaj predmet nije u mogućnosti zbog narušenih kognitivnih sposobnosti i intelektualnih sposobnosti kvalitetno raspravljati odnosno aktivno sudjelovati u procesu“,

- sud je s navedenim isprikama vještaka upoznao stranke na ročištu,
- tužitelj je punomoćnica, kako to proizlazi iz zapisnika, potom komentirala prigovore tuženice na nalaz i mišljenje vještaka, sadržaj podneska posebne skrbnice maloljetnoga djeteta stranaka te izričito predložila da se vještaci usmeno saslušaju na određene okolnosti.

19. Iz navedenoga je valjalo zaključiti, kao što tužitelj tvrdi u reviziji, da je o nalazu i mišljenju vještaka htio raspravljati na ročištu na kojem bi se vještaci saslušali usmeno. Pritom je neodlučno to što se prethodno, primivši nalaz i mišljenje vještaka, tužitelj općenito izjasnio da na njih nema primjedbi. Naime, za tužitelja su nalaz i mišljenje vještaka bili načelno povoljni. No, razumno je da stranka koja je upoznata s time da protivna stranka iznosi konkretne prigovore vještačkom nalazu i mišljenju, o tim prigovorima želi usmeno raspravljati na ročištu, osobito u situaciji kada je i sud odlučio saslušati vještake, dakle, te prigovore sud nije otklonio. Tužitelj, naime, ne može pretpostaviti kako će sud u toj situaciji cijiniti nalaz i mišljenje vještaka. U konkretnome slučaju dogodilo se upravo to da je drugostupanjski sud iz nalaza i mišljenja vještaka izveo zaključke o odlučnim činjenicama koji za tužitelja nisu povoljni. Pritom je sud obrazložio, što tužitelj nije mogao očekivati:

- da se u određenome dijelu „„nejasnim ukazuje zaključak navedenih vještaka da se za roditelja „kod kojeg će dijete stanovati odredi tužitelj““,
- da je „posebno neprihvatljiva za ovaj sud tvrdnja vještaka koja se tiče „suradljivosti s institucijama“ odnosno zamjerki majci na nesuradnju ...“ te
- da je „stoga ovaj sud samo djelomično prihvatio nalaz i mišljenje vještaka“.

20. Dakle, drugostupanjski je sud selektivno prihvatio nalaz i mišljenje vještaka iznijevši, između ostaloga, da se „„nejasnim ukazuje zaključak navedenih vještaka da se za roditelja „kod kojeg će dijete stanovati odredi tužitelj““. Međutim, nejasnoće u nalazu i mišljenju vještaka ne otklanjaju se tako da se sudu nejasni dijelovi nalaza i mišljenja ne prihvate, već dopunom vještačenja, i to, kako je propisano, usmeno na raspravi (čl. 260. st. 1. ZPP). Osim toga, čl. 261. st. 2. ZPP izričito je propisano, između ostaloga, da se nejasnoće u nalazu vještaka otklanjaju ponovnim saslušanjem vještaka, a ako to nije moguće, da će se vještačenje obnoviti s istim ili drugim vještacima. Dakle, način na koji je drugostupanjski sud u ovome postupku koristio nalaz i mišljenje vještaka nije u skladu s navedenim odredbama ZPP-a iz kojih proizlazi da nejasne dijelove vještačenja, koji se odnose na odlučne činjenice, kao u konkretnome slučaju, nije dopušteno ignorirati selektivnim prihvatanjem samo onih dijelova nalaza i mišljenja koji su sudu jasni, naročito ako jasni i nejasni dijelovi čine cjelinu, već ono za što sam sud tvrdi da mu je u nalazu i mišljenju nejasno, valja razjasniti ili saslušanjem vještaka ili obnavljanjem vještačenja, pa i onda kada stranke na nalaz i mišljenje nemaju prigovora.

21. Kod opisanoga stanja stvari valja zaključiti da je sud odlučne činjenice utvrdio na temelju izvedenoga dokaza medicinskim vještačenjem ocijenivši samo pismeni nalaz

i mišljenje vještaka unatoč zahtjevu tužitelja da se vještaci usmeno saslušaju na raspravi radi razjašnjenja spornih okolnosti.

22. Zato je odgovor na postavljeno pitanje taj da drugostupanjski sud, kada radi utvrđivanja činjeničnoga stanja održava raspravu prema čl. 373.b ZPP, mora u skladu s čl. 260. st. 1. usmeno na glavnoj raspravi saslušati vještaka, a ako to ne učini te potom samo ocjenom pismenog nalaza i mišljenja vještaka utvrdi odlučne činjenice, onemogućava stranci koja je zahtijevala usmeno saslušanje vještaka raspravljanje pred sudom i tako čini bitnu povredu odredaba parničnoga postupka iz čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP. Taj je odgovor, uostalom, već sadržan u pravnome shvaćanju koje je ovaj sud prethodno već izrazio, pa i u odlukama navedenima u t. 12. obrazloženja ovoga rješenja, uz napomenu da o postojanju obveze usmenog saslušanja vještaka valja zaključiti čim je jedna od stranaka zahtijevala da se vještaka usmeno sasluša na raspravi i pri tome određeno navela na koje se okolnosti saslušanje predlaže, neovisno o tome što se prethodno općenito izjasnila da na nalaz i mišljenje vještaka nema primjedbi.

23. Kako je u konkretnome slučaju tužitelj određeno naveo radi raspravljanja kojih okolnosti traži usmeno saslušanje vještaka, a drugostupanjski sud se u vezi s tim traženjem nije izričito izjasnio da se radi o okolnostima u vezi s činjenicama koje nisu odlučne, propuštanjem usmenoga saslušanja vještaka drugostupanjski je sud tužitelja onemogućio u raspravljanju i tako počinio bitnu povredu odredaba parničnoga postupka iz čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP.

24. Zato je na temelju čl. 394. ZPP drugostupanjska presuda ukinuta i predmet je vraćen tome sudu na ponovno suđenje.

25. U nastavku postupka drugostupanjski će sud otkloniti opisanu bitnu povredu odredaba parničnoga postupka tako što će usmeno na raspravi saslušati vještake ako i dalje bude smatrao da je radi utvrđenja odlučnih činjenica potrebno izvesti dokaz vještačenjem.

26. Odlučivanje o troškovima revizije ostavljeno je za konačnu odluku na temelju odredbe čl. 166. st. 3. ZPP (t. II. izreke).

Zagreb, 26. srpnja 2023.

Predsjednik vijeća:
Željko Šarić, v.r.